

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет педагогічної освіти та соціальної роботи
Кафедра загальної педагогіки та дошкільної освіти

СИЛАБУС
вибіркового освітнього компонента

ВЗАЄМОДІЯ ВИХОВАТЕЛЯ ЗДО З РОДИНАМИ УЧАСНИКІВ
БОЙОВИХ ДІЙ

Підготовки бакалаврів

Силабус вибіркового освітнього компонента «Взаємодія вихователя ЗДО з родинами учасників бойових дій» підготовки бакалавра

Розробник: Удот Вікторія Федорівна, кандидатка педагогічних наук, старша викладачка кафедри загальної педагогіки та дошкільної освіти, **Фенко Марія Ярославівна**, кандидатка педагогічних наук, доцентка кафедри загальної педагогіки та дошкільної освіти.

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми:

(Семенова Н. І.)

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри загальної педагогіки та дошкільної освіти
протокол № 1 від 28 серпня 2025 р.

Завідувач кафедри:

(Семенов О. С.)

I. Опис освітнього компонента

Таблиця 1
Денна форма

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика освітнього компонента
Денна форма здобуття освіти	А Освіта А2 Дошкільна освіта Дошкільна освіта перший (бакалаврський)	Вибіркова
Кількість годин/кредитів <u>150/5</u>		Рік навчання – 2-ий
		Семестр – 4 -ий
		Лекції – 10 год.
		Практичні (семінарські) – 20 год.
		Самостійна робота – 110 год.
ІНДЗ: =		Консультації – 10 год.
Мова навчання	Форма контролю: залік	
	Українська	

Заочна форма

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компоненту
Заочна форма здобуття освіти	А Освіта А2 Дошкільна освіта Дошкільна освіта перший (бакалаврський)	Вибіркова
Кількість годин/кредитів <u>150/5</u>		Рік навчання 4
		Семестр <u>7-ий</u>
		Лекції <u>4 год.</u>
		Практичні (семінарські) <u>6 год.</u>
		Лабораторні ___ год.
Індивідуальні ___ год.		
ІНДЗ: є	Самостійна робота <u>122 год.</u>	
Мова навчання	Консультації <u>18 год.</u>	
	Форма контролю залік	
	Українська	

II. Інформація про викладачів

Удот Вікторія Федорівна

Науковий ступінь =

Посада старший викладач кафедри загальної педагогіки та дошкільної освітиКонтактна інформація 0501575062, udot.viktorija@vnu.edu.uaДні занять <https://ps.vnu.edu.ua/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>**Фенко Марія Ярославівна**Науковий ступінь: кандидат філологічних наук Вченезвання: доцентПосада: доцент кафедри загальної педагогіки та дошкільної освітиКонтактна інформація: +380964713249, Fenko.Mariya@vnu.edu.ua Днізанять: <http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація освітнього компоненту.

Освітній компонент «Взаємодія вихователя ЗДО з родинами учасників бойових дій» належить до переліку вибіркового ОК, що пропонуються в рамках циклу професійної підготовки

бакалаврів зі спеціальності А2 Дошкільна освіта. Вона забезпечує загальний та професійний розвиток бакалавра та спрямована на отримання поглиблених знань про різні аспекти науково-педагогічних підходів до визначення категорій «родина», «сім'я», «родина учасника бойових дій»; аналіз психолого-педагогічних основ взаємодії вихователя з РУБД; отримання поглиблених знань про зміст, форми, методи та принципи взаємодії вихователів з родинами учасників бойових дій; систематизацію та узагальнення знань про основні засади підготовки вихователів до взаємодії з РУБД; удосконалення умінь та навичок побудови моделей ефективної педагогічної взаємодії; обґрунтування ефективності використання педагогічних технологій взаємодії з РУБД; вивчення досвіду взаємодії вихователів з родинами учасників бойових дій в зарубіжних країнах.

Тимчасова окупація території Сходу України у 2014 р. та повномасштабна збройна агресія РФ проти України у 2022 р. породила загострення економічної кризи, велику кількість внутрішньо переміщених осіб, біженців та родин учасників бойових дій. Ці обставини стали новим викликом для української родини, оскільки унаслідок вимушених обставин вони стикнулися з низкою соціальних, педагогічних, медичних, психологічних та ін. проблем, що негативно впливають на родину як повноцінну виховну інституцію. По-різному реагують на кризові процеси у соціумі і маленькі учасники війни. Відсутність базових ресурсів, розрив сімейних стосунків, стигматизація і дискримінація, песимістичний погляд на життя та ін. – це найважливіші чинники, що визначають ступінь впливу війни на психічне здоров'я дітей і виявляються в агресивності, ворожості в міжособистісному спілкуванні з однолітками та дорослими. Відповідно – педагогічні колективи закладів дошкільної освіти, в яких виховуються діти із РУБД, мають бути готовими до надання різних соціально-педагогічних послуг, а саме: соціальної адаптації, освітніх, психологічних, розважально-дозвіллевих, соціально-педагогічного супроводу, соціально-педагогічного патронажу, соціально- педагогічної профілактики та ін.

2. Мета і завдання освітнього компонента.

Мета вивчення ОК полягає у формуванні професійної компетентності майбутніх вихователів, що передбачає володіння системою знань та педагогічним інструментарієм щодо процесу взаємодії з РУБД.

Мета ОК реалізується через систему завдань, а саме:

- обґрунтувати професійні основи діяльності вихователя ЗДО в процесі взаємодії з РУБД;
- узагальнити, уточнити та систематизувати знання здобувачів освіти про роль ефективної педагогічної взаємодії з родинами у формуванні та розвитку дитини дошкільного віку;
- ознайомити з теоретичними основами функціонування та життєдіяльності РУБД;
- розвинути у здобувачів освіти навички педагогічної взаємодії;
- сформувані у здобувачів освіти уміння організовувати різні форми ефективної педагогічної взаємодії з РУБД.

Вивчення ОК згідно з вимогами освітньо-професійної програми передбачає формування у студентів умінь: збирати та обробляти інформацію про проблеми та потреби родин учасників бойових дій; налагоджувати комунікацію з батьками; встановлювати довірливі відносини з родинами; покращувати позитивний виховний вплив родин учасників бойових дій на дитину; планувати та організовувати різні форми ефективної педагогічної взаємодії з родинами учасників бойових дій; здійснювати педагогічний патронаж родин учасників бойових дій; проводити індивідуальну роботу з дітьми із зазначених родин; забезпечувати сталий зв'язок з родинами; надавати рекомендації батькам стосовно шляхів удосконалення взаємодії як з вихователем так і з дитиною; створювати інформаційно- просвітницький простір для батьків та інших членів родин, які беруть участь у вихованні дитини.

3. Soft skills :

«М'які навички», «соціальні навички», «універсальні навички» чи «навички успішності»): системне, аналітичне та критичне мислення; дитиноцетризм у роботі вихователя; комунікативні навички; навички командної роботи; лідерство; креативність; адаптивність та крос-функціональність; емоційний інтелект.

Методи навчання:

1. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

- 1) За джерелом інформації: словесні: лекція із застосуванням комп'ютерних

інформаційних технологій (PowerPoint – Презентація, Office 365), пояснення, розповідь, бесіда; наочні: спостереження, ілюстрація, демонстрація; практичні: вправи, ігри, досліди, експерименти.

2) За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота здобувачів освіти: з книгою; виконання завдань для самостійної роботи

5) Інтерактивні методи навчання, методи розвитку критичного мислення.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності: навчальні дискусії; створення ситуації успіху; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

4. Структура освітнього компонента

Таблиця 2
Денна форма

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Сам. роб.	Конс.	Форма контролю/ Бали
Змістовий модуль 1. РОДИНА УЧАСНИКА БОЙОВИХ ДІЙ ЯК ОБ'ЄКТ ВЗАЄМОДІЇ ВИХОВАТЕЛЯ ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ						
Тема 1. Родина учасника бойових дій як об'єкт педагогічного впливу.	30	2	4	22	2	Т, ІРС, ДС /20
Тема 2. Психолого-педагогічні основи взаємодії вихователя закладу дошкільної освіти з родинами учасників бойових дій.	30	2	4	22	2	Т, ДС, РМГ, /20
Тема 3. Зміст, форми та методи ефективної педагогічної взаємодії вихователя з родинами учасників бойових дій.	30	2	4	22	2	Т, ДС, РМГ, /20
Тема 4. Технології педагогічної взаємодії з родинами учасників бойових дій.	30	2	4	22	2	ІРС, УО, РМ/, 20
Тема 5. Готовність вихователів закладів дошкільної освіти до взаємодії з родинами учасників бойових дій.	30	2	4	22	2	ІРС, УО, РМГ, /20
Усього годин/балів	150	10	20	110	10	100

Заочна форма

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Сам. роб.	Конс.	Форма контролю/ Бали
Змістовий модуль 1. РОДИНА УЧАСНИКА БОЙОВИХ ДІЙ ЯК ОБ'ЄКТ ВЗАЄМОДІЇ ВИХОВАТЕЛЯ ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ						

Тема 1. Родина учасника бойових дій як об'єкт педагогічного впливу.	30	2		24	4	
Тема 2. Психолого-педагогічні основи взаємодії вихователя закладу дошкільної освіти з родинами учасників бойових дій.	28		2	24	2	Т, ДС, РМГ, /30
Тема 3. Зміст, форми та методи ефективної педагогічної взаємодії вихователя з родинами учасників бойових дій.	32		2	26	4	Т, ДС, РМГ, /30
Тема 4. Технології педагогічної взаємодії з родинами учасників бойових дій.	30	2		24	4	
Тема 5. Готовність вихователів закладів дошкільної освіти до взаємодії з родинами учасників бойових дій.	30		2	24	4	ІРС, УО, РМГ, /40
Усього годин/балів	150	4	6	122	18	100

Примітки: ^{1/} Microsoft Teams – може застосовуватися як платформа для здобувачів освіти з індивідуальним планом навчання та/або під час реалізації освітнього процесу в Університеті в дистанційному режимі, відповідно до Положення про електронний курс освітнього компонента у Волинському національному університеті імені Лесі Українки, Положення про дистанційне навчання у Волинському національному університеті імені Лесі Українки, наказів ректора.

^{2/} *Методи та форми контролю:* ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв'язування задач/кейсів, ІНДЗ/ІРС – індивідуальне завдання/індивідуальна робота здобувача освіти, РМГ – робота в малих групах, МКР/КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, Р – реферат, аналітичне есе, УО – усне опитування тощо.

5. Завдання для самостійного опрацювання

№	Назва теми
1	<p>Родина учасника бойових дій як об'єкт педагогічного впливу. Визначити предметне поле родини учасника бойових дій як об'єкта педагогічного впливу. Укласти кластер на тему: «Наукові підходи до визначення поняття «родина учасника бойових дій». Законспектувати тезисно праці Андрєєнкова В. Л. «Соціально-педагогічна та психологічна допомога сім'ям з дітьми в період військового конфлікту», Вознюк О. «Технологія урахування індивідуальних особливостей розвитку дітей дошкільного віку з родин учасників АТО та внутрішньопереміщених осіб». Деякі особливості психологічної підтримки дітей із травмою війни», Кузьменко В. У. «Технологія урахування індивідуальних особливостей розвитку дітей дошкільного віку з родин учасників АТО та внутрішньопереміщених осіб». Підготувати та провести дискусію «Індивідуальний підхід в роботі вихователя з родинами учасників бойових дій».</p>
2	<p>Психолого-педагогічні основи взаємодії вихователя закладу дошкільної освіти з родинами учасників бойових дій. Проаналізувати праці педагогів, філософів, психологів, соціологів з проблеми визначення поняття «взаємодія». Результати оформити в таблицю. Підібрати тренінгові вправи для членів родин учасників бойових дій на подолання: страху, тривожності, агресивності, самотності, невпевненості та ін. Підготувати проблемні педагогічні ситуації щодо взаємодії вихователів з РУБД та запропонувати шляхи їх вирішення.</p>

3	<p>Зміст, форми та методи ефективної педагогічної взаємодії вихователя з родинами учасників бойових дій.</p> <p>Підготувати та представити кожну із зазначених форм взаємодії: бесіда, тренінг, рольові ігри, відвідування сімей (патронаж), консультації, практикум, перегляд фільмів (робота в підгрупах) відповідно до типів РУБД. Підготувати вікторину на тему «Методи взаємодії вихователя з родинами учасників бойових дій». Підготувати 10 тестових завдань до теми практичного заняття.</p>
4	<p>Технології педагогічної взаємодії з родинами учасників бойових дій. Підготувати доповідь з презентацією на тему «Методологічні засади дослідження педагогічних технологій». Розробити практичні вправи щодо налагодження взаємодії вихователя з РУБД. Розробити анкету з питань пропозицій/побажань РУБД щодо взаємодії з вихователем ЗДО.</p>
	<p>Підготувати груповий майстер-клас на тему: «Технології залучення РУБД до освітнього процесу ЗДО». Напишіть есе на тему: «Взаємодія вихователя з різними типами сімей в Україні у контексті імплементації зарубіжного досвіду». Підготувати презентації на тему: «Взаємодія вихователів з родинами учасників бойових дій в зарубіжних країнах» (США, Канада, Велика Британія, Німеччина, Франція, Італія, Ізраїль, Китай, Японія і т.д.)</p>
5	<p>Готовність вихователів закладів дошкільної освіти до взаємодії з родинами учасників бойових дій.</p> <p>Розробити методичний порадник для майбутніх вихователів з питань роботи, в т.ч. педагогічної взаємодії з РУБД. Підготувати та креативно представити психолого-педагогічний портрет вихователя як висококваліфікованого фахівця в галузі взаємодії з РУБД. Проаналізуйте навчальні плани підготовки студентів спеціальності 012 «Дошкільна освіта» 5-ти закладів вищої освіти на предмет наявності курсів про особливості роботи з РУБД. Підготувати у будь-якому редакторі авторську модель ефективної педагогічної взаємодії вихователя з такими типами РУБД:</p> <ul style="list-style-type: none"> – родина, члени (один із членів) якої безпосередньо перебувають в зоні бойових дій; – родина зниклого безвісти учасника бойових дій; – учасника бойових дій, який перебуває у полоні; – родина, члени (один із членів) якої повернулися із зони бойових дій, та перебувають вдома або в закладах лікування та реабілітації військовослужбовців з приводу наявних у нього фізичних обмежень або психічних відхилень; – родина загиблого учасника бойових дій.

IV. Політика оцінювання

Політика освітнього компонента.

Оцінювання знань здобувачів освіти з ОК «Взаємодія вихователя ЗДО з родинами учасників бойових дій» здійснюється на основі результатів поточного контролю знань згідно «Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки». Завдання поточного контролю – перевірка навчальних досягнень здобувачів освіти. Оцінювання здійснюється за **100-бальною** шкалою.

Поточний контроль здійснено під час проведення практичних занять і має за мету перевірку рівня підготовленості здобувачів освіти до виконання конкретної роботи. Поточний контроль реалізується в різних формах, зокрема усне опитування, захист проєктів, виступи на практичних заняттях, експрес-контроль, контроль засвоєння того навчального матеріалу, який заплановано на самостійне опрацювання здобувачем тощо. Максимальний бал за кожну з форм роботи визначено у *таблиці 2* силабуса освітнього компонента. Результат самостійної роботи здобувачів освіти оцінюється на практичних заняттях із відповідної теми. За активність на заняттях здобувач освіти може додатково отримати до 20 % максимального поточного балу, однак при цьому сума поточних балів за семестр не повинна перевищувати, як правило, **100**.

Оцінювання знань здобувачів освіти під час аудиторних занять

К-ть балів	Критерії оцінювання навчальних досягнень
10 балів	Оцінюється відповідь здобувача освіти, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, вільно послуговується науковою термінологією, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки.
8 балів	Оцінюється відповідь здобувача освіти, який достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, послуговується науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.
6 балів	Оцінюється відповідь здобувача освіти, який відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень. Не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки.
4 бали	Оцінюється робота здобувача освіти, який не володіє навчальним матеріалом у достатньому обсязі, проте фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає окремі питання освітнього компонента, не розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань.
2 бали	Оцінюється робота здобувача освіти, який не в змозі викласти зміст більшості питань теми та курсу, володіє навчальним матеріалом на рівні розпізнавання явищ, допускає істотні помилки, відповідає на запитання, що потребують однослівної відповіді.
0 балів	Оцінюється відповідь здобувача освіти, який не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

Підсумкову оцінку визначаємо в балах як суму поточних оцінок. Перескладання будь-яких видів робіт, передбачених силабусом освітнього компонента, з метою підвищення підсумкової оцінки не дозволяється. Кінцевий термін ліквідації заборгованості з поточного контролю обмежується початком заліково-екзаменаційної сесії.

Якщо з дисципліни підсумкова оцінка (бали) з освітнього компонента як сума підсумкових модульних оцінок становить не менше як 60 балів, то, за згодою здобувача освіти, вона може бути зарахована як підсумкова оцінка з ОК (освітнього компонента). Залік складається у випадку, якщо здобувач освіти бажає підвищити рейтинг. У цьому випадку бали, набрані здобувачем за результатами поточного оцінювання, анулюються.

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Здобувач освіти може додатково скласти на консультаціях із викладачем ті теми, які він пропустив протягом семестру (з поважних причин), таким чином покращивши свій результат рівно на ту суму балів, яку було виділено на пропущені теми. Перескладання відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний). Складання заліку проводиться під час ліквідації академічної заборгованості згідно з розкладом. Складання заліку допускається не більше як два рази: один раз – викладачеві, другий – комісії, яку створює декан факультету.

Політика щодо академічної доброчесності. *Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти* передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);
- посилення на джерела інформації в разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;

- надання достовірної інформації про результати власної освітньої (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі здобувача освіти є підставою для її незарахування, незалежно від масштабів плагіату чи обману. Списування під час контрольних та самостійних робіт, іспиту заборонені (зокрема, з використанням мобільних девайсів). Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. У випадку таких подій – реагування відповідно до Кодексу академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки.

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, здійснюється на добровільній основі та передбачає підтвердження того, що здобувач досяг результатів навчання, передбачених ОПП, за якою він навчається. Визнанню можуть підлягати такі результати навчання, отримані в неформальній освіті, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають і освітньому компоненту в цілому, і його окремому розділу, темі (темам), індивідуальному завданню, курсовій роботі (проєкту), контрольній роботі тощо, які передбачені програмою (силабусом) освітнього компонента. Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, відбувається в семестрі, що передує семестру початку вивчення освітнього компонента, або першого місяця від початку семестру, враховуючи ймовірність непідтвердження здобувачем результатів такого навчання (ПОЛОЖЕННЯ про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у ВНУ імені Лесі Українки

V. Підсумковий контроль

Оцінювання здійснюється відповідно до Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки.

Підсумковий контроль знань здобувачів освіти з ОК «Взаємодія вихователя ЗДО з родинами учасників бойових дій» виставляється за результатами поточного контролю у випадку, якщо здобувач освіти успішно виконав усі завдання, передбачені силабусом, і набрав при цьому не менше як 60 балів. Така оцінка виставляється в день проведення заліку.

У випадку незадовільної підсумкової семестрової оцінки, або за бажанням підвищити рейтинг, здобувач складає залік у формі письмового або усного опитування, яке охоплює весь матеріал тем модуля. У цьому випадку на залік виноситься 100 балів, а бали, набрані за результатами поточного контролю, анулюються.

Складання заліку проводиться під час ліквідації академічної заборгованості згідно з розкладом. Складання заліку допускається не більше як два рази: один раз – викладачеві, другий – комісії, яку створює декан факультету.

Оцінка за складання заліку здійснюється за 100-бальною шкалою з подальшим переведенням у лінгвістичну та шкалу ECTS.

Перелік питань до заліку під час ліквідації академічної заборгованості

1. Науково-педагогічний контекст понять «родина» та «сім'я».
2. Родина як соціальний інститут.
3. Структура та особливості родини.
4. Типологія проблемних, конфліктних сімей.
5. Категорії: «родина», «учасник бойових дій», «родина учасників бойових дій», «типи родин учасників бойових дій», «особливості родин учасників бойових дій».
6. Функції родини учасників бойових дій.
7. Проблеми (соціальні, матеріальні, психологічні тощо) та потреби родин учасників бойових дій.
8. Нормативно-правове забезпечення права на соціальний захист учасників бойових дій та їх родин.
9. Категорія «взаємодія» у філософії, соціології, психології, педагогіці.
10. Предмет, мета, завдання взаємодії вихователя з РУБД.
11. Теоретико-методологічні основи взаємодії вихователя ЗДО з РУБД.
12. Наукові теорії дослідження педагогічної взаємодії з РУБД.

13. Специфіка роботи вихователя з родинами учасників бойових дій.
14. Принципи взаємодії вихователя з родинами учасників бойових дій.
15. Індивідуальний підхід до розвитку та виховання дітей дошкільного віку з РУБД.
16. Класифікація форм взаємодії вихователя з РУБД.
17. Бесіда, тренінг, рольові ігри, відвідування сімей (патронаж), консультації, практикум, перегляд фільмів як форми взаємодії вихователя з РУБД.
18. Інтерактивні форми взаємодії вихователя з РУБД.
19. Методи взаємодії вихователя з родинами учасників бойових дій: переконання, вправлення, стимулювання, сталий зв'язок, моніторинг, систематичне спостереження, інформування (звітування), залучення психолога.
20. Аналіз понять «підготовка», «готовність», «професійна підготовка», «професійно-педагогічна підготовка», «підготовка майбутніх педагогів», «підготовка майбутніх вихователів».
21. Компоненти готовності майбутніх вихователів до взаємодії з РУБД.
22. Педагогічні умови формування готовності до взаємодії з родинами учасників бойових дій.
23. Вимоги до професійної діяльності вихователя щодо взаємодії з РУБД.
24. Компоненти, критерії та показники професійної готовності до взаємодії з родинами учасників бойових дій.
25. Функції вихователя ЗДО в процесі взаємодії з РУБД.
26. Етапи формування професійної компетентності.
27. Структура ефективної педагогічної взаємодії вихователів ЗДО з РУБД як компетентності майбутнього вихователя.
28. Поняття «моделі» та «моделювання» у педагогіці.
29. Типи моделей.
30. Моделювання як метод дослідження об'єктів.
31. Моделі та способи їх зображення.
32. Метод моделювання в педагогічних системах.
33. Вибір педагогічно доцільних видів та форм роботи у процесі моделювання взаємодії вихователів ЗДО до РУБД.
34. Моделювання таких форм роботи вихователя як: бесіда, тренінг, демонстрація фільмів, рольова гра, консультація, патронаж родини, практикум.
35. Використання технологій у процесі педагогічної взаємодії.
36. Психолого-педагогічний супровід як інтегративна технологія педагогічної підтримки і психологічної допомоги родинам учасників бойових дій.
37. Технології врахування індивідуальних проблем та потреб родин учасників бойових дій.
38. Технологія організації емоційно підтримуючої міжособистісної комунікації вихователя з РУБД.
39. Життєзмінювальні й психолінгвотерапевтичні технології роботи з членами родини, які пережили психотравмівні події.
40. Етнокультурні технології у роботі з РУБД.
41. Технологія формування активно-патріотичної позиції дітей старшого дошкільного віку з РУБД.
42. Технологія формування педагогічної культури в родин учасників бойових дій.
43. Технологія формування навичок соціально-комунікативної взаємодії із РУБД.
44. Взаємодія вихователів закладів дошкільної освіти з родинами учасників бойових дій в зарубіжних країнах: США, Канада, Велика Британія, Франція, Італія, Ізраїль, Китай, Японія.
45. Зміст підготовки майбутніх вихователів ЗДО до взаємодії з РУБД в зарубіжних країнах.

VI. Шкала оцінювання

Шкала оцінювання знань здобувачів освіти з освітніх компонентів, де формою контролю є залік

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90–100	Зараховано
82–89	
75–81	
67–74	
60–66	
1–59	Незараховано (необхідне перескладання)

VII. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Основна

1. Андрєєнкова В. Л., Бандурка І. О., Бочкор Н. П., Кліменко О. Д., Ковальчук Л. Г., Левченко К. Б., Панок В. Г. Соціально-педагогічна та психологічна допомога сім'ям з дітьми в період військового конфлікту: *навч.-метод. посіб.* Київ : Агентство «Україна». 2015. 424 с.
2. Андрощук І. В. Взаємодія як педагогічна категорія. *Педагогічний дискурс.* 2013. Вип. 14. С. 15–19.
3. Борин Г. Організаційно-педагогічні умови підготовки майбутніх вихователів до роботи з батьками дітей раннього віку. *Обрії.* 2015. № 1. С. 9–12.
4. Бриндіков Ю.Л. Теорія та практика реабілітації військовослужбовців учасників бойових дій в системі соціальних служб: автореф. дис...докт. пед. наук: 13.00.05. Тернопіль. 2019. 39 с.
5. Вознюк О. Деякі особливості психологічної підтримки дітей із травмою війни. *Психосоціальна підтримка осіб з травмою війни: міжнародний досвід та українські реалії* : збірник матеріалів, доповідей Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Маріуполь, 28 лютого 2018 р.) Маріуполь : ДонДУУ, 2018. С. 95–98.
6. Капська А. Й., Олексюк Н. С. Організаційно-педагогічне забезпечення позитивної життєдіяльності сім'ї військовослужбовця. *Вісник Чернігівського державного педагогічного університету імені Т. Г. Шевченка.* Випуск 61. Серія: Педагогічні науки: Збірник. Чернігів: ЧДПУ, 2009. № 61. С. 6–11.
7. Кузьменко В. У. Технологія урахування індивідуальних особливостей розвитку дітей дошкільного віку з родин учасників АТО та внутрішньопереміщених осіб. *Інноваційні технології в дошкільній освіті: Збірник абстрактів Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (м. Переяслав-Хмельницький, 28-29 березня 2018 р.).* Переяслав-Хмельницький, 2018. С. 17–18.
8. Онищук В. Ф., Семенов О. С. Родина учасника бойових дій як об'єкт педагогічної взаємодії вихователя дошкільного навчального закладу. *Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Серія «Педагогічні науки»,* 2017. № 1 (350). С. 171–178.
9. Онищук В. Ф. Форми взаємодії вихователя дітей дошкільного віку з родинами учасників бойових дій. *Освітній простір України,* 2017. № 10. С. 158–165.
10. Пророк Н. В., Гончаренко С. А., Кондратенко Л. О. та ін. Допомога дітям, постраждалим внаслідок воєнного конфлікту: Довідник вихователя дошкільного навчального закладу /за ред. Н. В. Пророк. Слов'янськ: ПП «Канцлер», 2015. 84 с.
11. Психолого-педагогічний супровід виховання і розвитку дітей дошкільного віку з родин учасників АТО і внутрішньо переміщених осіб: концепція, методика, технології : *навч.-метод. посіб.* /Луценко І. О., Богуш А. М., Калмикова Л. О., Кузьменко В. У., Поворознюк С. І., Рейпольська О. Д.; за наук. ред. І. О. Луценко. Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2018. 213 с.

12. Теорія та методика співпраці ЗДО з родинами: науково-методичний ТЗЗ посібник / укладач Н. Г. Каньоса. Кам'янець-Подільський : Видавець ПП Зволейко Д. Г., 2015. 116 с

Додаткова

1. Удот В. Ф. Етапи впровадження моделі професійної підготовки майбутніх вихователів до взаємодії з родинами учасників бойових дій. *Дошкільна освіта: проблеми, пошуки, інновації* : матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Кривий Ріг, 17-18 жовтня 2019 р.). Кривий Ріг, 2019. С. 212-217.

2. Удот В. Ф. Ефективна педагогічна взаємодія з родинами учасників бойових дій як компетенція майбутнього вихователя. *Актуальні проблеми педагогічної освіти: європейський і національний вимір* : матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції (Луцьк, 12-15 жовтня 2020 р.). Луцьк, 2020. С. 74–77.

3. Удот В. Ф. Індивідуальні особливості соціального середовища дітей дошкільного віку з родин учасників бойових дій. *Актуальні проблеми педагогічної освіти: європейський і національний вимір*: матеріали IV Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю (Луцьк, 28-29 травня 2019 р.). Луцьк, 2019. С. 266–268.

4. Удот В. Ф. Методика виявлення готовності майбутніх вихователів до взаємодії з родинами учасників бойових дій. *Наукові досягнення, відкриття та шляхи розвитку педагогічної науки*: матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції (Запоріжжя, 25-26 травня 2018 р.). Запоріжжя, 2018. С. 38–40.

5. Удот В. Ф. Методологічні підходи у професійній підготовці майбутніх вихователів до взаємодії з родинами учасників бойових дій. *Основні напрями розвитку педагогічної науки*: матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції (Рівне, 7-8 грудня 2018 р.). Рівне, 2018. С. 46–148.

6. Удот В. Ф. Обґрунтування програми професійної підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти до взаємодії з родинами учасників бойових дій. *Science and Education a New Dimension. Pedagogy and Psychology*, 2019. 7 (84), Issue: 207. С. 50–53.

7. Удот В. Ф. Обґрунтування структури та індикаторних показників готовності майбутнього вихователя закладу дошкільної освіти до взаємодії з родинами учасників бойових дій. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія «Педагогічні науки: реалії та перспективи»*, 2018. № 62. С. 223–227.

8. Удот В. Ф. Обґрунтування структурно-функціональної моделі професійної підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти до взаємодії з родинами учасників бойових дій. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*, 2018. № 9 (83). С. 315–326.

9. Удот В. Ф. Організаційно-педагогічні умови підготовки майбутніх вихователів до взаємодії з родинами учасників бойових дій. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*, 2019. № 63. Т. 2. С. 192–196.

10. Удот В. Ф. Основні засади професійної підготовки майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів до взаємодії з родинами учасників бойових дій. *Педагогічні науки*, 2017. № 79. Т. 1. С. 187–192.

11. Удот В. Ф. Рівні готовності майбутніх вихователів до взаємодії з родинами учасників бойових дій. *Актуальні проблеми педагогічної освіти: Європейський і національний вимір*: матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції (Луцьк, 31 травня – 1 червня 2018 р.). Луцьк, 2018. Т.2. С. 180–183.

12. Удот В. Ф. Структурні компоненти підготовки майбутніх вихователів до взаємодії з родинами учасників бойових дій. *Сучасні проблеми та перспективи розвитку психології та педагогіки*: матеріали міжнародної наукової конференції, (м. Київ, 1-2 грудня 2017 р.). Київ, 2017. С. 130–134.

13. Удот В. Ф. Сучасний стан готовності майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти до взаємодії з родинами учасників бойових дій. *Інноваційна педагогіка*. 2018. № 7. Т. 2. С. 116–121.

14. Удот В. Ф., Семенова Н. І. Психолого-педагогічні основи взаємодії вихователів закладів дошкільної освіти з родинами учасників бойових дій. *Acta Paedagogika Volyniense*, 2021. № 4. С. 11–16.

15. Удот В. Ф. Аналіз ефективності впровадження експериментальної моделі підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти до взаємодії з родинами учасників бойових дій. *Acta Paedagogika Volynienses*, 2022. №3, С. 15-24.

ІНТЕРНЕТ РЕСУРСИ

1. Вплив війни на психічне здоров'я дітей. URL: <https://warchildhood.org/ua/impact-of-war-on-childrens-mental-health/>

2. Державна служба України у справах ветеранів війни та учасників антитерористичної операції URL: <https://mva.gov.ua/ua>

3. Діти в Україні. Звіти ЮНІСЕФ про ситуацію в Україні. URL: <https://www.unicef.org/ukraine/documents/02-06-2022-CiAC-monitoring-report>

4. Методичні рекомендації щодо організації взаємодії закладів дошкільної освіти з батьками вихованців : лист МОН України від 11.10.2017, № 1/9-546. URL: http://dnz8sumy.at.ua/zakonu/robota_z_batkami_1_9-546-3.pdf

5. Про дошкільну освіту: Закон України від 11.07.2001 р. Редакція від 02.04.2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2628-14#Text>

6. Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту: Закон України від 22.10.1993 р. Редакція від 07.05.2022 р URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3551-12#Text>

7. Стаднік Н. В., Волинець Ю. О. Підготовка майбутніх фахівців дошкільної освіти до партнерської взаємодії з батьками вихованців. URL: https://www.narodnaosvita.kiev.ua/?page_id=5320